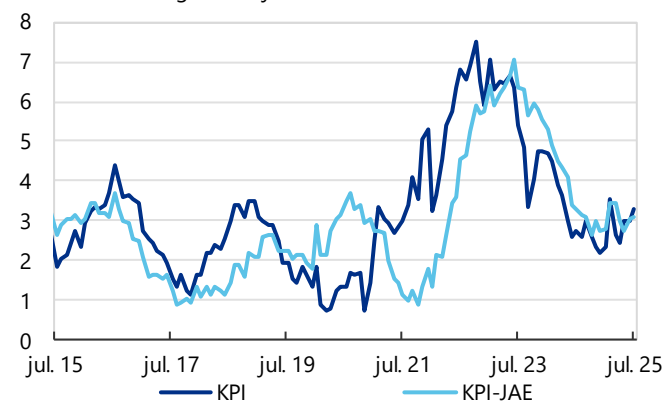

Onsdag slippes **konsumprisindeksen (KPI) for august**. Prisveksten har tatt seg noe opp de siste månedene, til 3,3 prosent år/år i juli. En viktig bidragsyter til dette er økte priser på elektrisitet. Økte priser på matvarer har også bidratt. Kjerneinflasjonen, dvs. prisveksten utenom avgiftsendringer og energivarer, har derimot ligget nokså stabilt rundt 3 prosent de siste månedene.

Fra 1. august 2025 reduseres maksprisen for barnehager fra 2 000 til 1 200 kroner (og til 700kr i mindre sentrale kommuner). Dette vil bidra til å trekke prisveksten noe ned. Maksprisen ble også redusert i fjor, fra 3 000 til 2 000 kroner (og til 1 500 kroner i mindre sentrale kommuner). Årets reduksjon i barnehageprisene vil kunne trekke prisveksten ned i om lag samme størrelsesorden, med rundt 0,2-0,3 prosentpoeng.

Norge: Konsumprisindeks

Prosentvis endring år/år. Ujustert

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

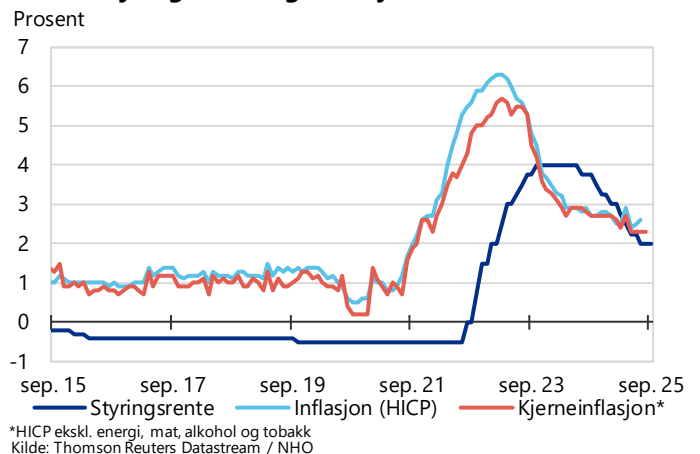
Torsdag publiserer **Norges Banks Regionale nettverk for tredje kvartal**, som gir informasjon om konjunkturutviklingen i norsk økonomi. Aktiviteten i fastlandsøkonomien har tatt seg opp de to siste kvartalene. Bedriftene i nettverket ventet i andre kvartal at produksjonen også ville ta seg opp også i tredje kvartal, med 0,4 prosent fra kvartalet før. Forventningene var positive i de fleste næringer, med unntak av bygg og anlegg, som forventet om lag uendret produksjon.

Undersøkelsen i andre kvartal viste også at kapasitetsutnyttelsen i norsk økonomi ligger nær et nøytralt nivå, i tråd med vurderingene i forrige Pengepolitiske rapport. Kapasitetsutnyttingen er en viktig indikator for rentesettingen, og dersom kapasitetsutnyttingen faller videre vil det isolert sett bidra til at Norges Bank senker sin rentebane.

Gjennom sommeren har usikkerheten rundt de handelspolitiske rammebetingelsene knyttet til Trumps toll blitt noe redusert, men de langsiktige konsekvensene er fortsatt uavklarte. Markedsutsiktene blant NHOs medlemsbedrifter har svekket seg litt over sommeren. Samlet sett tror vi at produksjonsutsiktene for bedriftene i nettverket også vil avta noe fra foregående kvartal.

Torsdag offentliggjør **Den europeiske sentralbanken (ESB) sin rentebeslutning**. Banken har senket styringsrenten flere ganger de siste årene i takt med lavere inflasjon, senest til 2,0 prosent i juni. På møtet i juli valgte ESB å holde renten uendret. Inflasjonen har fortsatt å avta, og var i august 2,2 prosent år/år, bare litt over målet på 2,0 prosent. Kjerneinflasjonen, som utelater mer volatile komponenter som energi, mat, alkohol og tobakk, var imidlertid på høye 2,9 prosent.

ØMU: Styringsrente og inflasjon

*HICP ekskl. energi, mat, alkohol og tobakk
Kilde: Thomson Reuters Datastream / NHO

På forrige rentemøte understreket ESB at risikoen for økonomien er på nedsiden, og at usikkerheten er høy. Spesielt gjelder dette den globale handelspolitikken, som kan dempe eksporten og dermed svekke både konsum og investeringer. Mot slutten av juli ble noe av denne usikkerheten redusert da EU og USA inngikk en handelsavtale. Avtalen innebærer blant annet at tollsatsen på europeiske varer som hovedregel settes til 15 prosent. Satsen skal ikke legges oppå Trumps øvrige toll.

Aktivitetsveksten i euroområdet avtok til svake 0,1 prosent i andre kvartal, etter relativt god vekst de fem foregående. Arbeidsledigheten falt med 0,1 prosentpoeng både i juni og juli, men har samlet sett vært stabil gjennom året. Til nå peker utviklingen derfor ikke tydelig mot en bred vekstsvimling i økonomien. Vi venter at ESB vil se an utviklingen noe lenger og holde styringsrenten uendret på 2,0 prosent på dette møtet.

Hallvard Mørck

Kalender		Sist	Nå
Tir 0800	NOR: PPI, aug (å/å)	0,8%	
Ons 0800	NOR: KPI, aug (å/å)	3,3%	
Ons 0800	SWE: BNP, jul (m/m)	0,5%	
Ons 2000	NOR: NHOs Kommune-NM		
Tor 0800	SWE: KPIF, aug (å/å)	3,3%	
Tor 1000	NOR: Regionalt nettverk, Q3		
Tor 1415	ØMU: ESB rentebeslutning	2,0%	2,0%
Tor 1430	USA: KPI, aug	2,7%	2,9%
Fre 0800	UK: BNP, jul (m/m)	0,4%	0,1%
Fre 1600	US: UoM stemningsindeks, sep		

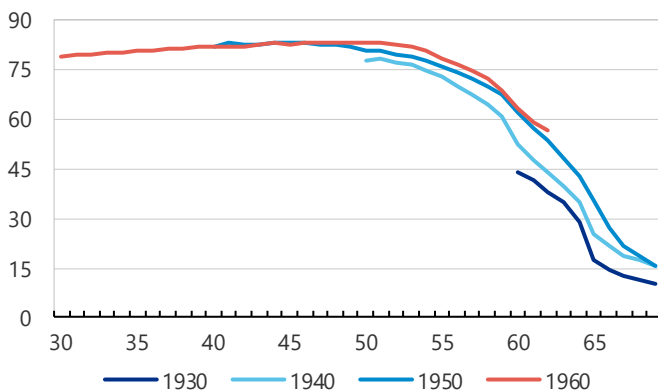
Det er ikke noe å lure på: eldrebølgen er her. Siden 2015 har gjennomsnittsinnyggeren blitt to år eldre. Og fordi fødselstallene går ned, og folk lever lengre og sunnere liv enn før, skal det fortsette. Ifølge SSB blir vi 700 000 flere i Norge de neste 35 årene, samtlige av disse over 67 år. Aldringen vil prege etterspørselen, bybildet og økonomien og – selvfølgelig - arbeidsmarkedet.

Alene er vi ikke. Aldringen skjer i alle modne økonomier, om enn i ulik grad. Industrilandenes befolkning i "arbeidsfør alder" (20-64 år) toppe ut i år, og vil avta de neste 35 årene, i noen land med en tredel. Dette motiverte at OECD viet nesten hele sommerens [Employment Outlook](#) til å drøfte hvordan veksten skal kunne sikres i våre grånende samfunn.

Aldringen betyr økt forsørgelsesbyrde. I 1980 hadde industrilandene fem personer i alderen 20-64 år for hver over 64 år, i 2060 blir det to til én. Dvs. at hver arbeidsfør må forsørge seg selv og én halv person til. Men aldringen betyr også at flere vil havne i arbeidslivets avgangsklasser. Og der er det lettere å øyne gråsteinen enn det grå gullet. Etter 55 år faller sysselsettingsratene raskt, selv om dagens 60-åringer har bedre fysisk og mental helse og derfor noe høyere sysselsettingsrater enn tidligere kull (figur).

Sysselsettingsrater etter alder og kohort

EU, UK og USA. Prosent

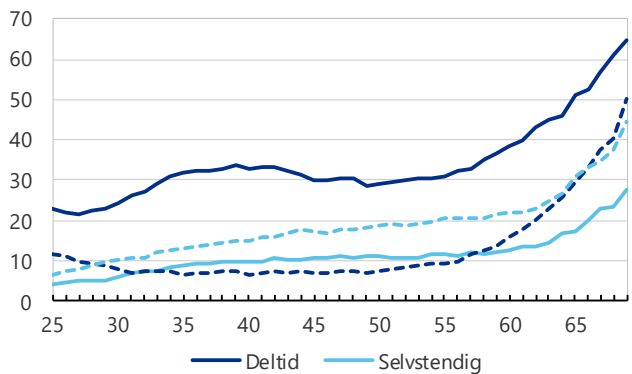
Kilde: OECD, Employment Outlook, 2025 / NHO

Gjennomsnittet i figuren trekkes ned av kvinner, de som tidligere har vært ute av arbeidslivet, syke, og de med kortere utdanning. Ikke noe av dette er overraskende, men illustrerer at veien til høy sysselsetting i avgangsklassene også handler om hva folk har gjort før.

Flere eldre er selvstendige og jobber deltid (figur). Det avspeiler at eldre som mister jobben kan ha tyngre for å finne seg annet, ordinært arbeid, men også et ønske om en mer fleksibel jobb og/eller mer fritid. Sistnevnte betyr at eldre ikke bare trekker ned andelen i jobb, men også timetallet. For å holde eldre i yrkeslivet er det da viktig å ha lover og regler som nettopp muliggjør slike alternative tilknytningsformer, og også søke å unngå at eldre skyves ut, eller ikke gis nye muligheter pga. aldersdiskriminering, lønnsrigiditeter eller andre forhold.

28 OECD-land: Deltid og selvstendige

Etter alder. Prosent. Heltrukken=kvinner, stiplede=menn

Kilde: OECD, Employment Outlook, 2025 / NHO

Eldre er mindre mobile. Varigheten av arbeidsforhold øker med alderen. De over 60 har i gjennomsnitt over 17 år på samme arbeidsplass, det dobbelte av de som er 20 år yngre. Omfanget av læring på jobben avtar med lengde på arbeidsforholdet (og alderen). Andelen som tar annen opplæring avtar også med alderen. Logisk, siden avkastningen av utdanning blir lavere med kortere tid til pensjonsalder. Men samtidig har eldre arbeidstakere svakere kompetanse enn yngre, særlig innen IKT, både fordi de er fra kohorter med kortere utdanning, men også fordi ferdighetene svekkes med alderen. Mindre læring kan svekke produktiviteten, men også bidra til å skyve folk ut av arbeidslivet tidligere. Derfor kan den samfunnsøkonomiske nytten av opplæring og utdanning være høyere enn den privatøkonomiske.

Mobilitet bidrar til produktivitet, ved at arbeidskraft søker seg til næringer som vokser og kan by på mer lønn. En høyere andel eldre drar ned mobiliteten og dermed produktiviteten. Å få flere eldre til å flytte på seg, er derfor bra. Det fordrer både at arbeidsgivere evner å se mulighetene i eldre, men også at lønn og andre arbeidsvilkår må unngå å låse inn eldre. For eksempel gjør AFP at mange "må" være i samme bedrift syv av de ni siste år før fylte 62. Slikt hemmer mobiliteten. Aldring kan også svekke innovasjon og produktivitet fordi mer av etterspørselen vris mot enkle tjenester, men også fordi flere eldre kan bety høyere gjennomsnittlig lønnskostnad og dermed mindre å bruke på FoU. Ifølge OECD reduserte aldringen industrilandene årlige produktivitsvekst med 0,1 prosentpoeng fra 2000 til 2019. Verre kan det bli fremover, om landene ikke får mer ut av de eldste. Men det er også de eldstes ansvar å holde seg relevante.

Øystein Dørum (63½)

Område samfunnsøkonomi

E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.esen@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb. marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)